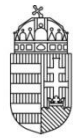

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájkarakter-védelem és az Európai Táj Egyezmény

Dr. Kiss Gábor
Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály

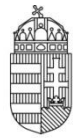
FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájkarakter-védelem – jogi közelítés

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény

„gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a *jellegét* meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról.”

„biztosítani kell a *táj jellegének*, esztétikai, természeti értékeinek, a tájakra jellemző természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek a megóvását a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével.”

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájkarakter-védelem – jogi közelítés

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény

7. § (4) *A táj jellege, a természeti értékek, az egyedi tájértékek és a tájképi adottságok megóvására* vonatkozó részletes szabályokat ... a Kormány állapítja meg.

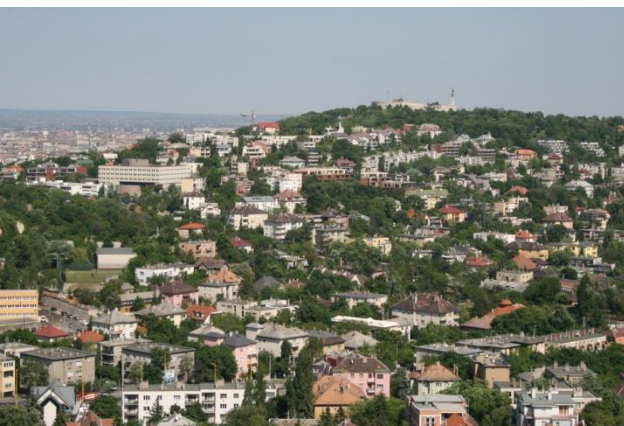
85. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza
1. *a táj jellege, a természeti értékek, az egyedi tájértékek és a tájképi adottságok megóvására* vonatkozó szabályokat;

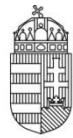

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájkarakter – szakmai közelítés

Tájjelleg (tájkarakter): a természetes és a művi (mesterséges) tájalkotó elemek aránya és térbeli elhelyezkedése (*MSZ 20370:2003*).

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájkarakter – szakmai közelítés

Tájkarakter (landscape character): a tájalkotó tényezők, valamint a természeti és művi tájelemek eltérő és felismerhető mintázata, amely következetesen jelenik meg egy adott típusú tájban (*Swanwick, C. 2002 alapján*).

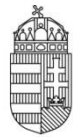

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájkarakter – szakmai közelítés

Tájjelleg (tájkarakter): a természeti és antropogén tájalkotó tényezők együtthatásából kialakuló, adott tájrészletre jellemző, mintázat vagy rendszer, amely egy tájat más tájrészletektől megkülönböztethetővé tesz.

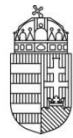

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájkarakter-védelem – szakmai közelítés

Tájjelleg védelem: a táj alkotó elemeinek, a tájszerkezetnek és a tájképnek a megőrzésére irányuló tevékenység (*MSZ 20370:2003*).

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Az Európai Táj Egyezmény végrehajtása

A tájegyezmény részes felei vállalják, hogy nemzeti szintű intézkedések keretében

- *„számba veszik a területükön található tájakat;*
- *elemzik jellemző vonásaikat, valamint azokat a hatásokat, amelyek alakítják őket;*
- *számon tartják a változásokat;*
- *értékelik az így számba vett tájakat, figyelembe véve azokat az értékeket, amelyeket az érdekelt felek és az érintett lakosság nekik tulajdonít.”*

Mindegyik fél vállalja, hogy

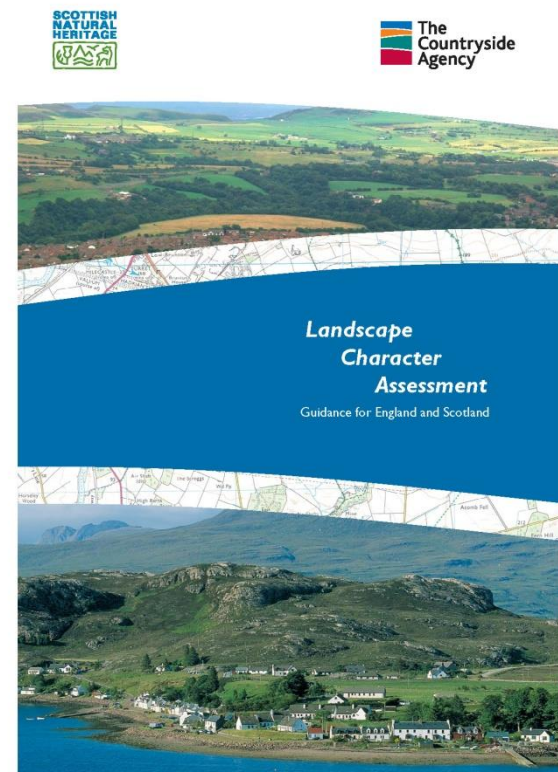
- *„a számba vett és értékelt tájai számára minőségi jellemzőket állapít meg.”*

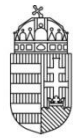

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Az Európai Táj Egyezmény végrehajtása

- közös módszertani kiindulópont –
Swanwick, C. (2002): Landscape Character Assessment. Guidance for England and Scotland. The Countryside Agency and Scottish Natural Heritage.
- Történeti Tájkarakterizáció (Historic Landscape Characterisation, HLC) és Történeti Földhasználat Értékelés (Historic Land-use Assessment, HLA) (*Clark, J. – Darlington, J. – Fairclough, G. 2004*)
- tájkarakter alapú tájosztályozás

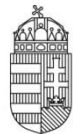

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Az Európai Táj Egyezmény végrehajtása

Hogyan és mire használjuk?

- LCA egyik célja: **egy tájkarakter alapú tervezési politika megalapozása, elősegítése**
- Hogyan segíthetik az elkészült tájosztályozási rendszerek a tájak kedvező állapotának fenntartását, a rontott karakterű tájak helyreállítását? – kevés gyakorlati tapasztalat
- az új szemléletű tájatlaszok jellemzően a **terület- és településrendezési eszközökön keresztül** épülnek be egy adott ország jogrendszerébe (pl. Montenegró és Portugália – országos területrendezési terv)

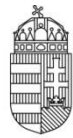

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájkarakter-védelem

Hogyan és mire használjuk?

- a tájvédelem új alapokra helyezése
- tájkarakter alapú döntéshozatal az egyedi eljárásokban
- tájkarakter alapú terület- és településrendezés
-

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájkarakter – szakmai közelítés

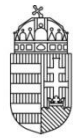
Tájjelleg (tájkarakter): a természeti és antropogén tájalkotó tényezők együtthatásából kialakuló, adott tájrészletre jellemző, mintázat vagy rendszer, amely egy tájat más tájrészletektől megkülönböztethetővé tesz.

➤ alapvetően vizuális megközelítés

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájkarakter – szakmai közelítés

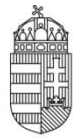
Tájjelleg (tájkarakter): a természeti és antropogén tájalkotó tényezők együtthatásából kialakuló, adott tájrészletre jellemző, mintázat vagy rendszer, amely egy tájat más tájrészletektől megkülönböztethetővé tesz.

➤ alapvetően vizuális megközelítés

„A tájkaraktert a tájkép mellett a történelmileg kialakult tájszerkezet, valamint az adott tájhoz kötődő érzelmek és hagyományok együttesen határozzák meg.”

Csima Péter, Tájkutató, Tájökológia, Debrecen 2010

? Integrálhatók-e az elemzésbe a tájkarakter nem vizuális elemei?

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájkarakter – szakmai közelítés

Tájjelleg (tájkarakter): a természeti és antropogén tájalkotó tényezők együtthatásából kialakuló, adott tájrészletre jellemző, mintázat vagy rendszer, amely egy tájat más tájrészletektől megkülönböztethetővé tesz.

➤ alapvetően vizuális megközelítés

*„A **táj** az ember által érzékelt terület, amelynek jellege természeti tényezők és/vagy emberi tevékenységek hatása és kölcsönhatása eredményként alakult ki”*

Európai Táj Egyezmény

Integrálhatók-e az elemzésbe a tájban élő emberek percepciói?

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájkarakter-védelem – szakmai közelítés

Duna menti-síkság (Ósükösd)

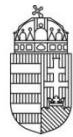

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájkarakter-védelem – szakmai közelítés

Tapolcai-medence

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájkarakter-védelem – szakmai közelítés

- Minden tájnak van karaktere.
- Egyes tájakat az átlagostól erősebb karakteresség jellemzi, más tájak kevésbé jellegzetesek.

Van-e realitása az ország teljes területére kiterjedő hatáskörnek?

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájkarakter-védelem – szakmai közelítés

- **A táj dinamikus megközelítése** - a táj folyamatos változásban, fejlődésben van, a jelenlegi tájkép, tájkarakter csak egy pillanatnyi állapotot tükröz

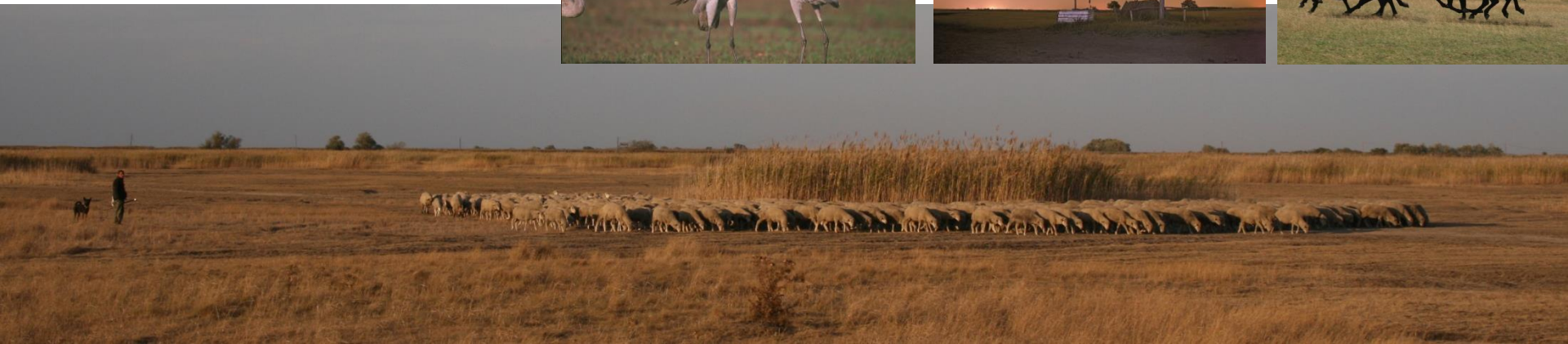
Pannon Csillagda (Bakonybél)

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájkarakter-védelem – szakmai közelítés

- tájkarakter-védelem – központban a táj megőrzésre érdemes karakterelemeinek / kulcstényezőinek megőrzése

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájkarakter-védelem – szakmai közelítés

➤ *Cél:* a változások ne legyenek negatív hatással a táj karakterére, esetleg pozitív irányba mozdítsák el azt

Az év épülete 2011 – ipari építészet (ArchDaily.com)

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájkarakter-védelem – szakmai közelítés

➤ *Cél:* a beruházások rontott karakterű tájak felé terelése

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájkarakter-védelem – szakmai közelítés

Működőképes lenne-e a kompenzáció
„intézménye”?

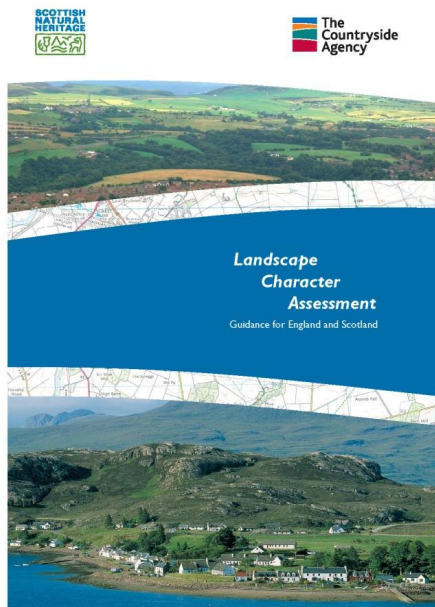

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájkarakter-védelem

➤ a táji örökség megőrzésének korszerű, kevésbé szubjektív megközelítése, de ...

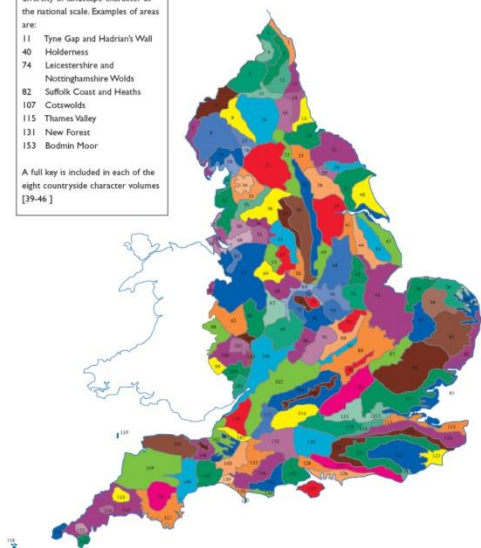
Erős szakmai megalapozottság szükséges!

The Character of England map divides England into 159 character areas, providing a picture of the diversity of landscape character at the national scale. Examples of areas are:

- 11 Tynne Gap and Hadrian's Wall
- 40 Holderness
- 74 Leicestershire and Nottinghamshire Wolds
- 82 Suffolk Coast and Heaths
- 107 Cotswolds
- 115 Thames Valley
- 131 New Forest
- 153 Bodmin Moor

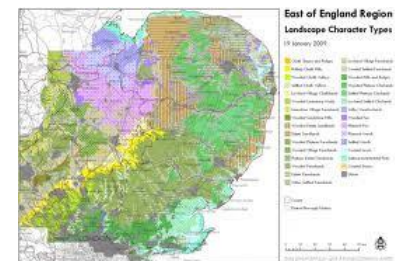
A full key is included in each of the eight countryside character volumes [39-46]

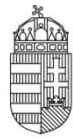

Lead consultants - Chris Blandford Associates

© Countryside Agency copyright.

Based on the Ordnance Survey map. © Crown copyright.

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

MAGYARORSZÁG TÁJAINAK KATASZTERE

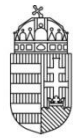
2015-2016

Új, tájkarakter alapú közelítés

Táj- és településtervezőknek, hatóságoknak

és minden érdeklődőnek

- Felhatalmazások – Európai Táj Egyezmény munkaprogramja, NKP-IV., NTA-IV., NBS
- Pályázati tervezés (Lechner Tudásközpont, BCE TK, NyME, FM NPTF, DE)

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájkarakter alapú tájosztályozás

Hogyan épülhet be a hatósági munkába, valamint a terület- és településrendezési tervezésbe?

